

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่ ความมุ่งหมายของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาปัญหาของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น
4. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรในการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาที่เป็นอยู่ของรูปแบบ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ปฏิบัติงานทางการศึกษาในปีการศึกษา 2547 จำนวน 158 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2. 2547 : 10 – 12) เก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100
2. ประชากรในการศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ ที่มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทด้านสารสนเทศหรือมีประสบการณ์และปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบสารสนเทศในหน่วยงานทางการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือมีผลงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non probability sampling) ด้วยวิธีการเลือก

แบบเจาะจง (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 84) ได้ผู้เชี่ยวชาญด้านระบบสารสนเทศ จำนวน 17 คน เก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

3. ประชากรในการศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ปฏิบัติงานทางการศึกษาในปีการศึกษา 2547 จำนวน 158 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรี เขต 2, 2547 : 10 – 12) เก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ 4 ประเด็นหลัก คือ

1. สภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ในปัจจุบันมีการดำเนินการหรือปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

2. ปัญหาที่เป็นอยู่ของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ส่วนใหญ่มีปัญหา ดำเนินการ หรือปฏิบัติงาน อยู่ในระดับน้อย 5 รายการคือ รายการที่ 3 การวางแผน ทบทวนนโยบายและขอบเขตระบบสารสนเทศ รายการที่ 8 การกำหนดให้ทุกฝ่าย หมดเวลา/งาน จัดเวลาสำหรับการดำเนินงาน เช่น รวบรวม จัดเก็บ บริการ และปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศ รายการที่ 9 การกำหนดแนวทางในการเชื่อมโยงโครงสร้างระบบสารสนเทศภายในโรงเรียนกับเครือข่ายสารสนเทศภายนอก (ค่าเฉลี่ยคือ 1.87, 1.93 และ 1.86 ตามลำดับ)

3. ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น พบว่ามีความเหมาะสมทุกรายการ โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 6 รายการคือ รายการที่ 10 มีรูปแบบที่หลากหลายในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งที่เป็นเอกสารและการใช้เทคโนโลยี รายการที่ 12 การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา รายการที่ 13 การกำหนดให้ทุกฝ่าย

หมวด/งาน สํารวจสิ่งอํานวยความสะดวกในการดําเนินงาน (ค่าเฉลี่ยคือ 4.18, 4.18, และ 4.12 ตามลําดับ)

4. ความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสํานักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น พบว่ามีความความเป็นไปได้ทุกรายการโดยมีความเป็นไปได้ระดับมาก 2 รายการ คือ การกำหนดให้ทุกฝ่าย หมวด/งาน **จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา และการมีเอกสารเพื่อใช้ค้นข้อมูลในแต่ละเรื่องที่จะเรียกใช้** ส่วนรายการอื่น ๆ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (ค่าเฉลี่ย คือ 4.06 , 4.04 ตามลําดับ)

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษารูปแบบการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสํานักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 มีประเด็นที่น่าสนใจควรมานําอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่ของรูปแบบการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสํานักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 2 ส่วนที่เป็นขั้นตอนส่วนใหญ่มีการดําเนินการในระดับมากและมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรารักษ์ ลีอนตา (2534 : บทคัดย่อ) สภาพศึกษาปัจจุบันในการจัดระบบสารสนเทศสามารถดําเนินการได้ในระดับคํึงคิมมาก โดยหน่วยงานที่มีหน้ารับผิชอบข้อมูลและสารสนเทศเจ้าหน้าที่ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ มีการจัดระบบสารสนเทศเป็นเรื่อง ๆ และมีการเก็บรวบรวมเป็นระบบ และประการสำคัญมีการใช้คอมพิวเตอร์ในการเก็บข้อมูลถึงร้อยละ 62 และรัชนี สุภพงษ์ (2542 : บทคัดย่อ) กล่าวว่าโดยสรุปว่า สภาพปัจจุบันของรูปแบบการพัฒนาาระบบสารสนเทศมีการปฏิบัติในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการเงินและธุรการและความสัมพันธ์กับชุมชนจะใช้มากในเรื่องการเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชน ด้านวิชาการจะใช้ในการทําวิจัยในชั้นเรียน ส่วนด้านบุคลากรใช้ในการวิเคราะห์และกำหนดปริมาณงานของครู เมื่อพิจารณาสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า ผลการวิจัยสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน กล่าวคือการพัฒนาาระบบสารสนเทศเป็นนโยบายที่กระทรวงศึกษาธิการมอบให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการควบคู่ไปกับการประกันคุณภาพ การศึกษาตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสํานักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 หมวดที่ 6 มาตราที่ 47 ที่ระบุว่า การประกันคุณภาพเป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่สถานศึกษาต้องดําเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทํารายงานประจำปีเสนอหน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชน ซึ่งปัจจุบันการประกัน

คุณภาพการศึกษาอยู่ในช่วงสุดท้ายของรอบแรก ในการดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีการดำเนินงานที่ยังไม่ชัดเจน รูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษายังมีรูปแบบที่ไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตร อุ่นสาถก (2537 : บทกัณฑ์ย่อ) ที่สรุปรายงานด้านความต้องการในการใช้ระบบสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่มีความต้องการในการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องการพัฒนาบุคลากรที่รับผิดชอบการจักระบบสารสนเทศ ให้มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาระบบสารสนเทศหากแต่รูปแบบระบบสารสนเทศที่ใช้ยังไม่สามารถทำให้บุคลากรที่รับผิดชอบมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยที่สำคัญของระบบสารสนเทศ **ที่ใช้ในการปฏิบัติงานได้**

จากการที่ผู้วิจัยปฏิบัติงานใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา **ชั้นพื้นฐาน** ได้สอบถามผู้บริหารหรือข้าราชการครู ที่มีหน้าที่ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกัน คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยตรงพบรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 เป็นสิ่งที่เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในปีการศึกษา 2544 ซึ่งผู้บริหารได้มอบหมายให้ฝ่ายแผนงานดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) แล้วนำข้อมูลมาดำเนินการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อรองรับการประเมินภายนอก จากการดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาปรากฏอยู่ในมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่ถูกกำหนดทั้งในด้านการผลิต ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย รวมถึงสารสนเทศด้านบริบทของ **โรงเรียน** ดังนั้นรูปแบบพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพของสถานศึกษาชั้น **พื้นฐานจึงมีความสำคัญต่อการประกันคุณภาพการศึกษา** เป็นอย่างยิ่ง เพราะการดำเนินการประกันคุณภาพจะต้องเริ่มตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูลจากทุกส่วนฝ่าย เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนการประกันคุณภาพภายใน ดังนั้นสภาพโดยทั่วไปของการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจึงมีการปฏิบัติกันเป็นส่วนมากในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคาร์ดิมา (karadima, 1985 : 125) ที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบสารสนเทศอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาว่าระบบสารสนเทศมีความสำคัญต่อระบบการบริหารมหาวิทยาลัยอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องการวางแผนทางวิชาการและการเก็บรวบรวมข้อมูล ยังขาดแต่รูปแบบของระบบสารสนเทศที่ **ไม่ชัดเจน** และไม่เหมาะสมกับบริบทของสถาบันอุดมศึกษา

จากแนวคิดเชิงทฤษฎี **รวมทั้งผลการวิจัยข้างต้น**สรุปได้ว่า รูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพของสถานศึกษาชั้น **พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา**

สระบุรี เขต 2 เป็นประเด็นที่มีการดำเนินการอย่างจริงจังเป็นส่วนมาก แต่ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังไม่รู้บทบาทตนเองที่ชัดเจน และยังไม่มียุทธศาสตร์การดำเนินการที่ดี จึงน่าจะมีการศึกษาและน่าจะมีการศึกษารูปแบบรวมทั้งการกำหนดบทบาทของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานรูปแบบการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ชัดเจนต่อไป

2. ปัญหาที่เป็นอยู่ของรูปแบบการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ในปัจจุบันส่วนที่เป็นขั้นตอนและกระบวนการ ส่วนใหญ่มีปัญหาการดำเนินการในระดับน้อยที่สุด และมีปัญหาการดำเนินการในระดับน้อยเพียง 5 รายการ คือขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความเป็นไปได้ รายการย่อยที่ 3 การวางแผนบททวนข โยบายและขอเขตระบบสารสนเทศ ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมข้อมูล ในรายการย่อยที่ 8 การกำหนดให้ทุกฝ่ายจัดเวลาสำหรับดำเนินงานเช่น รวบรวมจัดเก็บ บริการ และปรับปรุงข้อมูลระบบสารสนเทศ และรายการที่ 9 การกำหนดแนวทางในการเชื่อมโยงโครงสร้างระบบสารสนเทศภายในโรงเรียนกับเครือข่ายสารสนเทศภายนอก ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนออกแบบรายการย่อยที่ 15 การกำหนดขอบข่ายสารสนเทศที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และขั้นตอนที่ 6 ขั้นทำความเข้าใจบุคลากร ในรายการย่อยที่ 18 บุคลากรในโรงเรียนไม่นำความรู้เกี่ยวกับระบบสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขงานที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของไพบุลย์ ชวรุ่ง (2538 : บทคัดย่อ) แนวทางในการพัฒนาระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ผลการวิจัยปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยในด้านการนำเสนอข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูลและสารสนเทศการเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ การเชื่อมโยงเครือข่าย รวมทั้งการสนับสนุนบุคลากรในการจัดระบบสารสนเทศ

เมื่อพิจารณาสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ตามที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผลการวิจัยโดยเฉพาะรายการที่ 3, 8, 9, 15 และ 18 สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน กล่าวคือ จากการสอบถามผู้บริหารโรงเรียนหรือข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตรงพบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังไม่ได้นำขั้นตอนการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพทุกขั้นตอนมาใช้ได้อย่างเต็มรูปแบบ โดยเฉพาะในส่วนของกรวางแผนบททวนข โยบายและขอเขตระบบสารสนเทศ การกำหนดให้ทุกฝ่ายจัดเวลาสำหรับดำเนินงานเช่น รวบรวมจัดเก็บ บริการ และปรับปรุงข้อมูลระบบสารสนเทศ การกำหนดแนวทางในการเชื่อมโยงโครงสร้างระบบสารสนเทศภายในโรงเรียนกับเครือข่ายสารสนเทศภายนอก การกำหนดขอบข่ายสารสนเทศที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และบุคลากรในโรงเรียนไม่นำความรู้

เกี่ยวกับระบบสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขงานที่รับผิดชอบ แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการพัฒนา ระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังนำ ขั้นตอนการพัฒนามาใช้ไม่เต็มรูปแบบ

อย่างไรก็ตามการที่ผู้บริหารหรือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่มีปัญหาในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ไม่ต้องการตอบว่ามีปัญหาในการดำเนินการ เพราะจะมีผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาและของตัวเอง ซึ่งโดยทั่วไป เมื่อถามถึงปัญหาในการดำเนินงานด้านใดๆก็ตามผู้บริหารจะให้ความเห็นว่าไม่มีปัญหาหรือให้ความคิดเห็นในแง่บวกเสมอ เช่น รายงานภาวะโภชนาการของนักเรียน เป็นต้น

ผลการวิจัยและแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การดำเนินงานรูปแบบการพัฒนา ระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระบุรี เขต 2 มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด เนื่องจากเป็นงานใหม่ จึงเป็นช่วงเริ่มต้นของการดำเนินงาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอาจยังไม่เห็นปัญหาของการดำเนินงาน และผู้ปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่เข้าใจและไม่รู้บทบาทของตนเองต่องานด้านระบบสารสนเทศจึงยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีขั้นตอนการสร้างความรู้ให้ตนเองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องการพัฒนา ระบบสารสนเทศและสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ เพื่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเหล่านั้นจะได้เข้าใจบทบาทหน้าที่และสามารถแสดงความคิดเห็น ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะ เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนารูปแบบระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อไป

3. ความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนา ระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพ การศึกษาการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ส่วนดีเป็นขั้นตอนซึ่งประกอบด้วย 11 ขั้นตอน 33 รายการ การดำเนินการ ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมทุกรายการ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของทองเพ็ชร จุมปา (2530 : บทคัดย่อ) เรื่องการศึกษากระบวนการศึกษาระบบการออกแบบและพัฒนาระบบ สารสนเทศเพื่อการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 วัดคุประสงฆ์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของกระบวนการออกแบบและ พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 210 คน และ ผู้จัดระบบสารสนเทศ 84 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นในการ จัดระบบสารสนเทศ ได้แก่ การขาดบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับระบบสารสนเทศโดยเฉพาะการวิเคราะห์และออกแบบ

ระบบ การขาดความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารมีส่วนในการจัดระบบสารสนเทศน้อยเกินไป ขาดการประเมินผลทำให้ไม่ทำให้ไม่ทราบประสิทธิผลการทำงานของระบบและสารสนเทศที่ผลิตได้จากระบบไม่สนองวัตถุประสงค์ของโรงเรียน รายงานการวิจัยของวิลาวัลย์ วงศ์สถิตย์ (2540 : บทคัดย่อ) เรื่อง การจัดระบบสารสนเทศในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนที่พบส่วนใหญ่ คือ บุคลากรขาดความรู้ในการวิเคราะห์และประมวลผลขาดแคลนงบประมาณขาดแคลนวัสดุและอุปกรณ์ในการดำเนินงานขาดแคลนสถานที่หรือห้องปฏิบัติงานขาดแคลนเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงและขาดการวิเคราะห์ข้อมูล รายงานการวิจัยของสุรารักษ์ ลีอนภา (2534 : บทคัดย่อ) เรื่อง การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าสภาพศึกษาภาพปัจจุบันในการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร สามารถดำเนินการได้ในระดับดี โดยการจัดให้มีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบข้อมูลและสารสนเทศได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศนอกจากนี้แล้วได้มีการจัดระบบสารสนเทศเป็นเรื่อง ๆ ของแต่ละงานและมีการเก็บรวบรวมเป็นระบบมีผู้เก็บเอกสารและประการสำคัญมีการใช้คอมพิวเตอร์ในการเก็บข้อมูลถึงร้อยละ 62 ส่วนปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศในด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลรักษาข้อมูล ประมวลผลข้อมูลนำเสนอข้อมูลบุคลากรของระบบมีปัญหาในระดับปานกลาง รายงานการวิจัยของวรพงษ์ สันติวงศ์ (2539 : บทคัดย่อ) เรื่อง การจัดการสารสนเทศเพื่อการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 8 โดยการศึกษาสภาพการจัดการสารสนเทศ ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาสารสนเทศ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 8 จำนวน 96 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สำนักงานศึกษาธิการอำเภอส่วนใหญ่มีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการจัดการสารสนเทศ กำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลการจำนวนมาก ข้อมูลส่วนใหญ่จะให้รหัสแทนกลุ่มข้อมูลการสรุปข้อมูลตามประเภทของข้อมูลมีงบประมาณสนับสนุนการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศการใช้ข้อมูลสารสนเทศส่วนใหญ่เพื่อรายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดเผยแพร่ทั่วไป ปัญหาในการจัดการสารสนเทศ พบว่า ขาดบุคลากรขาดงบประมาณในการเผยแพร่ ขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัย ขาดการนำสารสนเทศไปใช้ในการบริหารงานโดยตรงเจ้าหน้าที่ไม่มีเวลาในการตรวจสอบข้อมูล สำหรับแนวทางในการพัฒนาสารสนเทศ พบข้อเสนอแนะว่า ควรมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้และทักษะในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และทักษะการจัดการสารสนเทศ สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการให้บริการและเผยแพร่สารสนเทศ รายงานการวิจัยของสวัสดิ์ จงกล (2539 : บทคัดย่อ) เรื่องระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน

ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และเปรียบเทียบปัญหาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าศูนย์สารสนเทศหรือผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 1 จำนวน 202 คน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ได้มีการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศตามกระบวนการการจัดระบบสารสนเทศ 5 ขั้นตอนคือ การเตรียมการเกี่ยวกับข้อมูลการเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลการดำเนินการทั้ง 5 ขั้น อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมดได้แก่ปัญหาขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับระบบสารสนเทศและบุคลากรที่ทำงาน นี้มีภารกิจหลายด้านมากเกินไปขาดการสนับสนุนที่จะจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย ใช้สำหรับงานระบบสารสนเทศโดยเฉพาะขาดสถานที่ดำเนินการ โดยเฉพาะขาดการประชุมร่วมกันระหว่างผู้ให้ข้อมูลและเจ้าหน้าที่ส่วนปัญหาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานในโรงเรียนทั้งสามขนาดมีความสอดคล้องและอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน และมีเพียงปัญหาเดียวที่โรงเรียนขนาดเล็กมีความแตกต่างจากขนาดอื่นในระดับที่รุนแรงกว่านั้นคือปัญหาการขาดแคลนบุคลากรและบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านนี้ขาดความรู้ความสามารถในการประมวลผลข้อมูล รายงานการวิจัยของวิโรจน์ นามบุรี (2539 : บทคัดย่อ) เรื่อง การบริหารระบบสารสนเทศเพื่อการวางแผนพัฒนาการศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารและปัญหา ระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการวางแผนการเก็บข้อมูลวิธีการเก็บข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์ข้อมูลและการนำไปใช้ ประชากรที่ใช้ ก็คือผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายแผนหัวหน้างานฝ่ายแผนงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 102 คน พบว่าการดำเนินการบริหารระบบสารสนเทศส่วนใหญ่มีการเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่ใช้สำนวนภาษาเข้าใจง่ายและตรงประเด็นที่ต้องการเท่านั้น มีการชี้แจงเครื่องมือและวัตถุประสงค์ ในการจัดเก็บให้แก่ผู้ให้ข้อมูล มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำมาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลใช้การจัดกลุ่มข้อมูลและนำเสนอลักษณะที่เข้าใจง่าย และนำเสนอในรูปแบบที่ชัดเจนในลักษณะต่าง ๆ เช่น เป็นตารางรวม ร้อยละ กราฟ และแผนภูมิ เป็นต้น มีการใช้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารมากที่สุด อย่างไรก็ตามมีปัญหาการบริหารระบบสารสนเทศของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ในด้านระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการสังเคราะห์ข้อมูลและการนำไปใช้รายงานการวิจัยของไพบุลย์ ชวรุ่ง (2538 : บทคัดย่อ) เรื่อง แนวทางในการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 10

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 10 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 165 คน ประกอบด้วย ศึกษาธิการอำเภอ ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษาพบว่า ในการจัดระบบสารสนเทศของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 10 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การนำเสนอและให้บริการข้อมูลและสารสนเทศ และการสนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศส่วนปัญหาในการจัดระบบสารสนเทศ โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย คือ การนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ การเก็บรักษาข้อมูลสารสนเทศ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการสนับสนุนการจัดระบบสารสนเทศ ส่วนความต้องการในการจัดระบบสารสนเทศพบว่า สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศต้องการคืองบประมาณเพิ่มเติมจากงบประมาณปกติ วัสดุ อุปกรณ์เพิ่มขึ้นทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ให้บุคลากรที่รับผิดชอบได้รับการฝึกอบรม ด้านความรู้และเทคนิควิธีการจัดการระบบสารสนเทศและมีบุคลากรตามกรอบอัตราที่กำหนดในเรื่องขององค์ประกอบที่ควรใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศคือ ศูนย์ข้อมูลกลางและหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดระบบสารสนเทศ และการประเมินผลการจัดระบบสารสนเทศ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพอสรุปได้ว่า การจัดระบบสารสนเทศในโรงเรียนมัธยมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยเฉพาะในแง่ของผู้บริหารต้องให้ความสนใจและเห็นความสำคัญที่ต้องมีการพัฒนาและจัดการระบบสารสนเทศให้มีคุณภาพและเป็นปัจจุบันโดยการจัดตั้งคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบและประสานงาน ปรับปรุงระบบสารสนเทศกำหนดโครงสร้างและหน้าที่โดยให้ถูกหลักการบริหารและระเบียบแบบแผนของทางราชการเพื่อประโยชน์ในการใช้ระบบสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เมื่อโรงเรียนมีระบบสารสนเทศที่สมบูรณ์ และมีคุณภาพแล้วจะส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดอันจะนำไปสู่การได้รับการรับรองคุณภาพตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา

5. ความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนากระบวนสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ส่วนที่เป็นขั้นตอนซึ่งประกอบด้วย 11 ขั้นตอน 33 รายการ การดำเนินการส่วนใหญ่มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด 31 รายการ และดำเนินการในระดับมาก 2 รายการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนากระบวนสารสนเทศและความต้องการในการใช้ระบบสารสนเทศที่รัชนี้ สุกพงษ์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่ามีการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการในระดับมากในด้านการจัดสรรงบประมาณ และการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และเป็นไปตาม

ที่ธนพร งามเสาวรส (2543 : บทคัดย่อ) ที่ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการใช้ระบบสารสนเทศในกรมสรรพสามิตกระทรวงการคลังก็คือการกำหนดโครงสร้างเครือข่ายระบบสารสนเทศ การกำหนดปฏิทินในการปฏิบัติงานพร้อมแนวทางในการกำกับ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาระบบ และ **วิจิตร อุ่นสากล (2537 : บทคัดย่อ)** กล่าวว่าความต้องการในการจัดระบบสารสนเทศพบว่าผู้บริหารต้องการและดำเนินการจัดระบบสารสนเทศอยู่ในระดับมากทุกรายการ รายการที่มีการปฏิบัติและดำเนินการมากที่สุดคือ การสร้างความรู้ความตระหนักและการจัดฝึกอบรมบุคลากรที่รับผิดชอบการจัดระบบสารสนเทศให้มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่

จากผลการวิจัย แนวคิด ดังกล่าวสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีการปฏิบัติและพัฒนา รูปแบบระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาและเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยผ่านขั้นตอนการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพ และเห็นว่าขั้นตอนในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติในบริบทของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาจากประชากรผู้บริหาร โรงเรียน ซึ่งสรุปได้ว่ารูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากและมีการดำเนินการในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด มีปัญหาในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในระดับน้อยที่สุดและรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานควรพิจารณานำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ **ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง** ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักและเข้าใจถึงบทบาทของตนในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาดังแต่ขั้นตอนการ

วางแผน การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ดำเนินการ และประเมินผลอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาร่วมกัน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ควรจัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับบทบาท ขั้นตอน กระบวนการของรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างครบถ้วน

1.3 การนำผลการวิจัยไปใช้ ควรคำนึงและพิจารณาถึงบริบทของโรงเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.3 ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาจากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในบริบทอื่น ๆ เช่น เขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูที่เป็นคณะทำงานพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา หรือครูที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา และนำมาเปรียบเทียบเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกอันจะนำไปสู่การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาเชิงทดลองโดยนำรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าวไปทดลองใช้จริงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้ผลเชิงประจักษ์และนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น